

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogobi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

„Edinost“
zhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.
Naročnina znaša:
Za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni
Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvc.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvc.)

Telefon št. 870.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Tr. u.

Delegacije.

Kdor ne ve bližje, kako so delegacije sestavljene; kdor ne ve za vso mansinerijo, ki deluje za kulisami; kdor ne ve za vse one obzire, ki jih usiljujejo delegatom; kdor ne ve, kako tolmačijo odpor proti vnanji politiki, o kateri je predsednik ogerske delegacije, baron Desider Szilagy, rekel v svojem inavguralnem govoru v povsem neustavnem duhu, da jo vodi skupna vlada po volji vladarja, ta mora sklepati, da je vsakdo v monarhiji, izvzemši jedine Čeha, zadovoljen s trojno zvezo, da politika grofa Goluhovskega dobiva vseobče odobravanje. In vendar ni tako in tudi ne more biti. Ako bi bilo tako, tedaj bi morali sklepati, da slovanski narodi monarhije hladno in v zavesti vrše na seli samoubojstvo. Ako izgleda tako, kakor da je vsakdo zadovoljen in da politika grofa Goluhovskega nahaja vseobče odobravanje, prihaja to od tudi, ker je parlamentarizem v monarhiji samo jedna velika fikejja in hipokrizija, da ne rečemo: jedna velika konvencionalna laž. Rekli bi, da se delegacije shajajo jedino-le kakor neki urad magistrature, kateremu je namen, da vnanji politiki daje parlamentarno sankcijo, katera politika ni niti najmanj odvisna od kakega parlamentarnega sklepa. Delegacije so tu, da odobravajo in dajejo glas zaupanja. Volja naroda igra najmanj ulogo, ali, da bolje rečemo — nobena! Kako je mogoče le misliti, da slovanski narodi morejo odobravati politiko, ki v Ogorski podpira hegemonijo Madjarov proti Slovkom in Srbom, in jim v obče daje nadvladje v monarhiji; politiko, ki vsvarja sedanje razmere med Ogorsko in Hrvasko ter ovira uresničenje hrvatskega državnega prava; politiko, ki, pripušča je Hrvate in Slovence v Primorju italijanskemu življu na milost in nemilost, pripravlja pot nemštvu; politiko, ki iz Čehov v kraljevini češki dela podvržen narod ter zabranjuje uresničenje čeških pravice; politiko, ki — z jedno besedo — Avstrijo pretvarja v vazalno državo Nemčije in povpspejuje duh dveh irredentizmov: nemškega in italijanskega. V tej monarhiji je vse fiktivno. Državni zbor ne zastopa volje naroda.

PODLISTEK.

Pri stari cerkvi.

Hrvatski spisal Ksaver Šandor Gjaliski. Na slovenski preložil M. Črnič.

Kakor vsi v vsej okolici, tako je tudi Salamon, krčmar v krčmi našega posestva, vsikdar z neizrečeno ljubeznijo gledal na stare in razdrte zidove stare cerkve gori na najvišem bregu, ravno nasproti krčmi in ravnini. Ni nehal gledati niti tedaj, ko je mogel misliti ter se mu je zdelo, da se s stolpa in cerkve dviga v nebesne višine največa, provzročena bōl. Pozneje je celó povešal oči na cerkev z drugačnim pogledom, pobožnim in hvaležnim. Seveda je bilo to še le po mnogih letih, po mnogih težkih mukah in velikih duševnih bolečinah. Neki večer gori v stari cerkvi je dovršil ta čudež in je zapuščenega starea pomiril s težko usodo njegovo. A vendar — je bil tudi tedaj pobožen Žid, ki ni nikdar svete sobote puščal brez prižgane luči in ki je običaje in zakone očetov vsikdar vršil strogo, zvesto in z ljubeznijo.

Da — njegova povest! Saj se je moram vsikdar spominjati, kadar pogledavam gori k cerkvi.

Salamon je imel pred mnogimi leti izvrstno kupčijo in prekrasno hčerko. Mnogo pred tem je došel v okolico raztrgan in reven in je nabiral eunje. Nепrestano je hodil od kraja do kraja; mogel je prehoditi milje, ako je doznal, da se kje nahaja takov ali takov odpadek perila, in tako je skoro prihranil

rodov. V budimpeštanski zbornici niso zastopane nemadjarke narodnosti, ki pa vendar sestavljajo večino prebivalstva na Ogorskem. Kako naj so potem delegacije izraz narodne volje?! Kako naj bi v njih čuli resnico?! V delegacijah se zatajuje resnica. Celó isti Čehi, ki lani in letos govore jasneje in odločneje, ne govore vse resnice in so prisiljeni, pokoriti se istotako nekim obzirom ter nekatere svoje nazore povijati v elastične in nedoločne izraze. Nikdo noče prav razgrniti pravega označenja zveze z Nemčijo; nikdo noče, da bi to zvezo pokazal v popolni svetlobi; nikogar ni, ki bi odkrito in bistro kazal, za čem da gre ta zveza, in kaka bodočnost da se pripravlja Avstriji v njenih odnošajih z Nemčijo! Zveza z Nemčijo je predhodnica popolne izvedbe pangermanskega programa; ista ne pomenja sam popolnega uničenja Avstrije, kakor suverene države, ampak tudi vseh aspiracij, bodi narodnih, bodi državnih, toliko Čehov, kolikor Hrvatov in Slovencev.

Sicer pa je vse to naravno in, na žalost, logično. Čim se dopušča jedna fikejja, potem izhajajo iz nje z logično doslednostjo tolike druge, katerim vsem treba pritrditi.

Zvezo z Nemčijo predstavljajo kakor zvezo, kateri je glavni namen ta, da ohrani mir; in njeni vspehi se slave zato, ker je ohranila mir. Da-li pa je bila zveza res sklenjena v ta namen, in da-li se je mir Evrope ohranil res le po njeni zaslugi — to je drugo vprašanje. Nočemo preiskovati, da-li ni tudi to velika fikejja ter velika sebičnost, ako se govori o miru zato, ker je ohranjen okolo nas, dočim se preliva kri na vseh straneh! Ali Turki in Grki niso ljudje? Ali niso ljudje Amerikanci in Španjci, Angleži in Boerci?! Niso-li poslednji, jedni in drugi, celó Evropejci, da-si se bijejo na afriških tleh?!

No, pustimo to na stran. Mi pravimo le, da je fikejja, ako vsakdo peva himne o miru ter predstavlja mir kakor največi ideal, a nima srea, da bi rekel, da sta pravo in pravica še večja idejala, nego pa mir! Da, mir je velik blagoslov in ni človek oni, ki ga ne želi in se dela zanj. Ali mir ne sme biti mir po oni Tacitovi: solitudinem

neznatno svotico. S tem denarjem je došel k mojemu očetu, ko je izvedel, da je dotedanji zakupnik v krčmi umrl, pa je tako prevzel to opravilo. Poleg vinotoča je priredil kmalu tudi malo prodajalnico, točno preračunivši, koliko sme držati blaga v razmerju s potrebami kmetov, pa je v glavnem to blago prodajal tako, da ni dajal le za gotov denar, ampak največ v zameno za ono, kar proizvajata kmečka hiša in kmečka njiva. Tako je poleg krčme in prodajalnice priredil tudi trgovino z žitom. Potem pa, ali da je Salamon res tožil dobro vino, je dajal dobro blago za nizko ceno in da se je posebno dobro umel v trgovini — bilo kakor] mu drago, krčma je bila vedno polna voznikov in vaskih mojstrov, a toliko najbolji kolikor siromašnejši kmetje so raje prodajali žito njemu, nego pa trgovcem v mestu. Zlasti pa je silil svet k njemu ob nedeljah, na vračanju iz cerkve. Tako je prišlo, da mu je kupčija procvitala bolje in bolje ter da je v dovolj kratkem času iz nabiraleca eunj postal imovit krčmar, celó »močan« trgovec. Ume se, da se on radi tega ni nehal mučiti in ubijati prav tako in toliko, kakor se je poprej, dokler je še nabiral eunje po vaseh. V svojih opravkih si ni privoščal ni miru, ni odduška in prav nič na njem ni govorilo in ni izdajalo, da so se njegove premoženjske razmere spremenile. Prav tako, kakor tedaj, ko je z vrečo na rami dirjal od vasi do vasi, bil je tudi sedaj priprost v vsem in akoro brez vseh potreb. In tako je bilo, da si je pridobival

faciunt, pacem appellant — pustošijo vse in povsodi, pa to imenujejo — mir! Oni, ki danes toliko govore o miru, to so bili nekdanji največi privrženci vojne in so se svojimi vojnam razvneli vso Evropo. Danes pa, ko so dosegli namene vojne ter mislijo, da bodo svoje nadaljne svrhe mogli dosežati z diplomatičnimi spletkami, davces usiljujejo mir, usiljujejo ga, ker jim danes koristi, kakor jim je nekdanji vojna koristila. Kdo je izzval vojno leta 1864.?! Nemčija. Kdo je izzval ono od 1866.?! Nemčija. Kdo je izzval ono od leta 1870.?! Zopet Nemčija. Sedaj, ko je s temi tremi groznimi vojnami dosegla več del svojih namenov in misli, da s pangermansko politiko v Avstriji more konečno uresničiti svoje namere, danes, da s tem zavaruje stare pridobitve in si nabere novih, usiljuje mir. Da, zmogovalki od Sadove gre dane mir v prilog, a njenim svrhom mora služiti ona vlast, katero je pri Sadovi potolkla. Ta ista vlast mora radi svrh Nemčije biti zaveznica Italije, vzlic Custozzi in Visu; vzlic temu, da Italija preži na del avstrijskega teritorija, in vzlic temu, da se vladar Avstrije in oni Italije ne moreta sestati radi internacijskih odnošajev. Blagoslovljen bodi mir, ker so ga tudi angeltji oznanjali onim ljudem, ki so blage volje. Ali ljudje v Berlinu niso blage, ampak grde volje: ljudje krivice so, ljudje proganjani in tiranstva. Mir, današnji mir, koristi samo njim, a gre za uničenjem Avstrije kakor suverene vlasti in je naperjen osobito proti slovanskim narodom. Kdor veruje, da se s politiko miru more radikalno spremeniti današnji zistem, da s politiko miru morejo Slovani priti do popolnega uživanja svojih narodnih, državnih in zgodovinskih pravice — ta se moti. Naj le bo mir, ali ne oni, kakor ga hočejo v Berlinu, mir naj bo na temelju prava in pravice. Mir, kakor ga nam usiljuje v Berlinu, vzdržuje le nepravice in krivice, ki se gode Slovanom, a zagotavlja vspehe Nemcev. Trebalo bi odločnosti ter odkrito nastopiti proti takemu miru, ubijalskemu za pravo, za pravico za slobodo. Ako hočemo pravi mir — mir prava, pravice in slobode — naj se Avstrija iztrga iz naročja Nemčije. To bo jedini trajni mir, ker se monar-

vedno več, pridobival od leta do leta, in s tem vedno več prihranjeval.

Eh — varčil je človek! Ali ničesar si ni privoščal — on, ki je toliko zasluževal. Ostal je zmeren v vsem, vedno trezen, in tudi vedno — zamazan. Ali ni bil tak od skoposti ali zverske pohlepnosti — ne, še več — v njem ni bilo preveč razvito tisto klanjanje pred zlatim teletom, tisti malik, kateremu se je udal njegov narod: ne — on je bil tak in je delal tako glavno zbok brezmejne ljubezni svoje do svoje hčerke jedinice. Saj to je vedel predobro, kaj je to: siromaštvo, kako velikih in hudih muk nudi ona svojim žrtvam, a ne bi bil mogel ni hotel za vse svet, da svoje milo dete izpostavi tem strašnim mukam. S pravim entuzijazmom je odhajal na najtežavnejša potovanja po opravkih, vršil je najtežja dela, po vse noči je stregel, po tolikem delu in vzlic silne utrujenosti, pijanim ciganom, prepitim plemičem in bebastim kmetom, in služil je vsem radostno in dobre volje, saj je bilo za njegovo dete — za njegovo milo krasno hčerke.

V registru rojenih v verski občini je bilo ime — Sara; oče jo je pred ljudmi imenoval Sofijo, a jaz — jaz sem jo imenoval Angeljico. Kako sem prišel na to ime — Bog vedi! Jaz vem le to, da mi je bila od prvega časa neizrečeno mila in draga; seveda, sem moral često razmišljati, da sem izbral primerno ime, kajti Sara je v resnici imela mnogo mnogo angeljskega v sebi.

Pozabil sem povedati, da je bil Salamon

hija naša, iztrgana iz objema Viljema II., povsem drugače uredi in bo tudi položaj Slovanov drugače odgovarjal njihovim legitimnim aspiracijam. Viljelm II., kakor danes hoče mir, bo jutri hotel vojno, čim bo mislil, da mu vojna dobro pride. Njegov mir je fikejja. Fikejja je, ako se dajemo voditi od te sirenske besede miru. Z fikejji bi morali enkrat nehati in s tem bi bilo le pomagano toliko monarhiji, kolikor slovanskim narodom.

Dinko Politeo.

V TRSTU, dne 22. maja 1900.

To je Strossmayer! Prošlo nedeljo je vladika Strossmayer posvetil v gornjem mestu v Oseku veličastno novo cerkev. Strossmayer je rodom iz Oseka. Umevno je torej, da je na vsej slavnosti bil središče on, največi sedaj živi Hrvat. Dr. Neumann je v svojem govoru slavil vladiko kakor največjega dobrotnika hrvatskega naroda, najplemenitejšega rodoljuba, ki je vse svoje življenje posvetil napredku svojega naroda, kakor prvega govornika krščanstva, kakor najplemenitejšega bojovnika za resnico in pravico; povzdigoval je čisti značaj Strossmayerjev, češ, da nravna in duševna moč vsakega naroda leži v značajnosti njegovih sinov. Povsodi so vladiki prirejali najpriširnejše ovacije. Vse mesto je bilo okrašeno z narodnimi trobojnicami.

Politični pregled.

TRST, 22. maja 1900.

K položaju. Minole nedelje je češki poslanec dr. Herold zopet govoril o političnem položaju in o taktiki, za katero so se odločili češki poslanci. Dr. Herold je govoril na shodu v Kraljevih vinogradih. Govornik noče Körberjevi vladi odrekati dobre volje, ali nedostaje jej poznavanja odnošajev, diplomatične izvežbanosti in samostojnosti v delovanju. Spravne konference so ostale brezvspešne, zbok česar so se Čehi — dobro premislivši vse okolnosti — odločili za tehniško obstrukcijo. To taktiko bodo nadalje-

udovec. Od tudi je prihajalo, da je mala Sara največ časa prebila gori pri nas, na posestvu. In bila je premiljeno dete, že tedaj lepa in sijajna kakor jutro v topli pradamovini njeni v orientu. Vsem se je priljubila, in ako je ni bilo, vsem je nekaj manjkalo. Ko je prišel čas učenja, ostajala je z nami otroci, pa je naš stari informator kazal tudi njej, kako se sestavljajo črke; celó na pouku v krščanski veri je ostajala — in ni dolgo trajalo, da je mala Židkinja v znanju molitev in katekizma, Stare in Nove zaveze prekosila mene in vse moje brate — celó zapomnila si je vse mogoče svetniške legende, kar jih je stari informator pripovedoval po dovršenih predpisanih urah. Tudi v cerkev je hodila z nami in je tam ona jedina od vseh nas znala prepevati cerkvene pesmi s kmečkimi otroci iz vaške šole. A najljubše jej je bilo in najbolj se je veselila, ko smo v spomladi z informatorjem pohajali na breg k stari cerkvi. Tu je starec — s prvega učitelj in orgljavec — posedal k orgljam in je začenjal prebirati tipke, mi otroci pa smo vlekli meh. Mala Sara pa kakor da se je nekam zgubila, ob vsakem zvoku je zadržala: v lice se je vsa spremenila, ko je poslušala, kar so pripovedovale orglje. Starec jej ni mogel nikoli zadosti zasvirati. Vsakokrat, kadar je nehal, je vzdahnila in zaprosila — naj svira vsaj še eno malo. Priznati moram, da sem le njej na ljubo vztrajal pri mehu, čeprav mi je bilo še le kakih sedem ali osem let.

(Pride še.)

vali tako dolgo, dokler narod češki ne zadobi zadoščenja. Položaj Čehov je sicer težavnejši, ker nimajo takih »dobrih prijateljev«, ki bi zunaj parlamenta povspeševali njih stvar, kakoršnjih je imela nemška obstrukcija. V sedanjem boju se more narod češki zanašati le na svojo moč. Vendar pa so dosedaj vspehi češke obstrukcije dokazali, da so se motili oni, ki so isto omalovaževali. Govornik pripozna lojalno, da se druge stranke na desni ne morejo pridružiti obstrukciji. Umevno je tudi, ako se Poljaki in Slovenci oglašajo proti češki obstrukciji, ker so vsled iste važni gospodarski interesi v nevarnosti. Nemei pa se drže rezervirano v pobijanju obstrukcije, ker bi hoteli, da stranke na desni izvedejo to akcijo. O glasovanju bi se Nemei absentirali. Ali to isto bi storili tudi Čehi in zbornica bi bila nesklepna.

Stranke na desni so svetovale Čehom, naj odnehajo od obstrukcije, naj dopuste izvolitev jezikovnega odseka, kjer naj bi se jezikovni načerti spremenili Čehom v prilogo. O tem pa so prezrli, da bi v tem slučaju Nemei takoj začeli z obstrukcijo. Jezikovnih načrtov Körberjevih Čehi ne morejo vsprejeti, ker ti načerti ne jamčijo ravnopravnosti češkega jezika, in so le nekak kompromis med gesli Nemecev in Čehov: nemški državni jezik in češki notranji jezik. Čehi bodo torej vztrajali pri sedanji taktiki tako dolgo, dokler ne bo vzpostavljeno stanje, kakor je bilo pred odpravo jezikovnih naredeb. Za ta cilj bodo delovali z vso silo, in, ako bo trebalo, s skrajnimi sredstvi.

To je torej jasno govorjeno in tem jasneje je po okolnosti, da je govoril dr. Herold. Sedaj mora biti jasno na vse strani, da Čehi jako resno mislijo z obstrukcijo in z vso sedanjo taktiko ter da jih od le-te neodvorneje ni najboljši govori Körberjevi, ni vsa žuganja z razpuščenjem zbornice.

V poljskem »kolu« so začeli umevati to, saj je sam stari Jaworski v večerajšnji seji poljskega kluba govoril jako resignirano. Poročal je namreč o pogajanjih, ki jih je on vodil s Čehi na Dunaju in v Budimpešti, in pa o zadnji seji parlamentariške komisije desnice. On sodi jako pesimistiški za bodočnost, ker se je uveril, da je malo več nade v to, da bi Čehi po prijateljskih dogovorih doveli do odjenja od obstrukcije.

Iz avstrijske delegacije. Proračunski odsek avstrijske delegacije je sprejel večeraj proračun za okupirano ozemlje. Državni finančni minister pl. Kalla je odgovarjal na razna vprašanja delegatov ter izjavil, da velika večina prebivalstva v Bosni in Hercegovini ve in čuti, koliko so se zboljšale razmere. Ako se po neprestanem kulturnem delovanju razširi duševno obzorje prebivalstva, se tudi prepričanje o ugodnem položaju utrdi bolj in bolj. Minister je že sedaj prepričan, da na narod v Bosni in Hercegovini smemo računati brezpogojno. Potem je odsek nespremenjeno sprejel izredni ordinarij za vojsko.

Iz ogerske delegacije. V odseku za mornarico je poročevalec Teleky konstatiral večeraj, da so zahtevki za našo mornarico prav skromni, ako primerjamo, kako druge države skrbe za svoje vojne mornarice. Naša patrijotična dolžnost da je, da otvorimo vire, iz katerih bo pokriti neobhodno potrebne izdatke za to važno vejo naše vojske. Del. Thoroeskay izjavlja, da bo glasoval za proračun, a da ne more pritrčiti nadaljnjemu pomnoževanju mornarice, ker že ladije, ki se gradijo sedaj, stanejo okolo 30 milijonov kron. Tudi del. Rosenberg ne bo glasoval za nobeno novo vojno ladijo ter se je pritoževal, da se o nabavkih za vojno mornarico tako malo ozirajo na ogersko industrijo. Del. Latinovics se je čudil, da je na pomorski akademiji na Reki tako malo slušateljev Ogrov. Del. Daniel je bil za to, da se več zneski porablja za mornarico, da bo ista pripravljena za slučaj nevarnosti. Poveljnik mornarice, admiral pl. Spaun, je konstatiral, da se vse gradnje nanašajo le na nadomestila starih, nerabnih ladij. Novih nabav je iz faničijelnih vzrokov malo. O nabavkih se uprava po možnosti ozira na ogersko obrt. — Da je tako malo Ogrov častnikov v mornarici, je razlagati po okolnosti, da isti drugod, v honvedu in v civilnih državnih službah, napredujejo hitreje.

Sedaj izdelujejo doma vse mornarske topove, razven topov s 24 cm. v premeru. Po temu govoru in po raznih pojasnilih poročevalca in poveljnika pl. Spauna je odsek odobril ordinarij za mornarico. Sprejeli so tudi izredni ordinarij in zahtevane dodatne kredite. Sklenili so, da se v poročilu izrazi zaupnica upravi vojne mornarice.

Tržaške vesti.

Imenovanje. Trgovinski minister je imenoval računskega svetnika Frana Kralla višim računskim svetnikom in predstojnikom računskega oddelka na pomorskem uradu v Trstu in računskega revidenta Avgusta Hualla računskim svetnikom istotam.

Tržaški mestni svet je imel sinoči svojo sejo. Asesor Marehig je odgovarjal na interpelacijo Rascovicha, tičečo se nezgod na delu. Gosp. asesor je pripovedoval, da se je municipij v svoji lastnosti kakor obrtna oblast obrnil do obrtnega nadzornika z vprašanjem, da-li se je v zadnjem času število nezgod pomnožilo, in če se je, kje da je iskati vzroka temu? Obrtni nadzornik je odgovoril, da je uvel preiskavo o nezgodah, o vzrokih istim in o načinu v preprečenju istih. Med tem sta se prigodili dve novi nezgodi, jedna v ladijšču pri sv. Marku, druga na plavžih v Škedrju.

Vsled tega je municipij imenoval komisijo, kateri sta se pridružila obrtni nadzornik in ravnatelj zavarovalnice za slučaj nezgod, ki je uvela preiskavo v rečenih dveh zavodih, da bi izvedela, kdo je kriv nesrečam. Municipiju je bilo do tega, da izve, da-li ni vzrok v tem, ker se ne spolnjujejo veljavni predpisi o nadzorstvu. Komisija pa se je prepričala v obeh slučajih, da so se ti predpisi spolnjevali in da je le nepredvidnost poškodovancev bila kriva nezgodi.

Svět. Gairinger, ki je bil izvoljen članom komisije za pregledovanje železniške črte Gorica-Trst, je podal svoje poročilo. Po njegovem menenju načrt železnice ne odgovarja toliko tehničnim zahtevam, kakor parlamentarnim, da pridobi glasove zastopnikov pojedinih pokrajin. To je, za nesrečo, železniška politika, kateri vlada mora slediti. Ta črta je torej, kolikor bi jej mogli oporekati v tehničnem pogledu, vendar odločilni korak za drugo železniško zvezo s Trstom. Zato je v imenu občine pritrčil temu načrtu in je priporočil, naj bi se v Kolonji, na Vrdeli in v Rocolu napravila postajališča in iz Rocola naj bi se priredila stranska črta proti Škedrju. Vsem njegovim predlogom so pritrčili, izvzemši onega glede postajališča v Kolonji, ker bo tam postaja električne železnice Trst-Opčine. Govornik se nadeja, da z gradnjo nove železnice nastopi nova doba za našo trgovino.

V komisijo za preiskavo v plinarni so izvolili namesto Dompierija, ki se je odpovedal, svet. Zanolla. V tajni seji so upokojili tri učitelje in jedno učiteljico.

Italijani med seboj. Večerajšnji »Secolo« piše o izdajatelju »Avantija«, da njegovo življenje je le »ničredno nadaljevanje podlosti, je le boj proti morali, proti dekoru, poštenju, vse to življenje je le nasilje proti šibkim in nesrečnim«. Potem dalje: »Ni strankarska jeza, ni osebno nasprotstvo, ki nas sili, da tega človeka zalučamo v blato, ki je, da se ne zaduši v obupu, sposoben za vsako zlobno delo, ampak vest našega poslanstva je, ki nas pozivlja, naj ne dopuščamo nadalje, da bi življenje našega mesta bilo motjeno od tega človeka, zdrelega — ne vemo, ali bolj za norišnico ali bolj za galéro. Zato Riharda Camberja ne bomo trpeli med seboj drugače, nego ako se umakne iz javnega življenja, in živi na skritem življenje pokore, kjer ne bo izpostavljen preziranju javnosti, kjer ga njegove žrtve ne bodo videle in ga pozabijo. Ta prikazen drznega pustolovca, tega ekvilibrista kazenskega zakona, mora zginiti z našega političnega pozorišča. Ali naj ide sam, ali ga izženemo mi.«

Današnji »Avanti« pa brije norce iz urednikov »Secola«, ki so našli korajžje proti Camberju baš sedaj, ko Camberja niti v Trstu ni. Na žuganje izgnanja reaguje: »Le pridi hitro in podvizaj se prej nego te prisili junijsko solnce, poskriti se nekaj metrov globoko v luži, v kateri si se rodil in crkneš o bodoči suši, ti žaba brez zob. Tam v tvojem blatu gotovo nikdo, niti kakov ovađuh, ne položi roke na-te; tam se bodeš lahko čutil varnega«. In na drugem mestu: »Obsojeni ste od tega kraja, kakor žabe brez zob, kakor surovi zasramovalci, kakor brezobrazni lažnjivci; obsodba bi bila ein čiščenja, ali zlo je v tem, da zbok njih slabotnosti so tudi demokrati potisnjeni v isto blato.«

Take se polemike, ki se vrše v znamenju — italijanske kulture! Čitateljem takih polemik se morajo kar gausiti ljudje, ki v svojih polemikah rabijo kol, namočen — v blatu. Mi »barbari« smo vendar-le — dostojnejši novinarji.

Nekoliko na bolje. Pišejo nam: Teško je človeku razpravljati o bolezni na lastnem telesu, osobito, ako je bolezen taka, da ni upanja, da bi se ista dala ozdraviti! V našem slučaju je še upanja, dá, lahko rečemo, da je ozdravljenje gotovo. Zato spregovorimo tu par besed. V nedeljo smo bili na veselici pri sv. Jakobu, kjer bi se prav bili dobro imeli, da ni burja uganjala komedije. Program se je vršil točno, le škoda, da je gori omenjena nebodijotrebna mnogo pokvarila. Govorilo se je na tej veselici mnogo več slovenski, nego je bila navada prejšnja leta. Osobito moramo pohvaliti mladino in še več zavedne stariše, da so začeli gojiti svoj slovenski jezik, ki je, ako ga prav govoriš, istotako sladak, kakor je italijanski. Mnogo pa je še takih žen, ki pravijo: »Kaj hočete, naj storim? Saj jaz in in moj mož govoriva zmiraj slovenski in tudi otroci umejo — govoriti pa nočejo?!« — Ako se takim starišem odgovarja, da je to nenaravno, grdo in sramotno, ako mal otrok 3—6 let že ukazuje starišem, vam pa odgovarjajo: »Kaj kočete, da ga ubijem?!«

Koliko se je že pisalo, koliko se trudijo zavedni krogi, da bi spreobrnil te nezavedne stariše, ter rešili otročiče iz odpadništva, ali — da-si napredujemo, — je ta bolezen še močno ukorenjena na našem telesu! Podvojimo sile in nastopimo z vso energijo proti takim starišem, ki nam vzgajajo odpadnike, janičarje! Povejmo tem ljudem, da ne moremo in nečemo trpeti dalje sramote, ki nam jo delajo taki nespametni stariši. Nastopimo proti njim z vsemi dovoljenimi sredstvi ter osobito pa proti onim, ki sede po narodnih društvih, kjer je še kaj takih neodločnežev, ker le tako sprevidijo, da so — na krivi poti.

Poreče se morda, da treba z rokavicami delati, ako se hoče kaj doseči; ali gospoda, mi delamo z rokavicami že nad 20 let in kedor je še danes tak tepee, da govori s svojimi otroci laško, ali nemško, ta ni vreden, da mu prizanašamo še dalje! Pustimo nasprotnike, naj oni uče svoje otroke, kar hočejo, mi pa učimo vsi in najprej svoj narodni jezik, potem še le naj se uče drugim, tujim jezikom. Ko to pišem, mi prihaja na misel neko dvorišče nasproti tevarni olja pri sv. Ivanu. Tam biva veliko stanovalec, ki imajo vse polno otrok. Kaj mislite, kako govore vsi ti otroci? Žalostna nam majka: ti otroci govore v s i — laško!!! Nekateri »slovenske družine« pošiljajo svoje male otroke v šolo, ali ne k sv. Ivanu, ki jim je pred nosom, ne, pošiljajo je h Kandlerju v laške šole!! Ko sem te dni vprašal neko mater, zakaj da otroci ne govore slovenski, se je prijala na srce ter rekla: Oh, kako me to peče, ali kaj hočete, ko nočejo govoriti slovenski!! Obljubila mi je pa, da jih pošlje v narodno šolo! Tam bo učitelj strmel, ko izve, da sta oče in mati trda Slovenca, katerih otrok pa ne zna — slovenski! In potem ko bodo ti otroci hodili v slovensko šolo, a se bodo doma družili z onimi, ki so po krivdi slovenskih starišev postali odpadniki, renegati in jih bodo ti poslednji nazivali se ščavi — bodo tudi ti, ki so v narodni šoli, ščebetali, zaradi »ljubega mira«, po laški!

Stariši! Sosedje! Slovenci sploh! Zbranimo to kugo na našem telesu in postanimo v s i krepki, ter zdravi zavedni Slovenci!

Izpred naših sodišč. Večeraj je bil ua tuk. delnem sodišču obsojen Miha S. v dva meseca poostrenga zapora; isti je dne 14. aprila pripeljal iz Italije; na kolodvoru ga je ustavil policijski oficijal Schnabel. Miha St. je napovedal krivo ime; rekel je, da se piše Pavel Jonas. Pokazalo se je tudi, da je dezertar. O aretiranju je tudi razgrajal. — 19-letni agent Fran U. je bil zaradi ponesverjanja svote, katero je inkasiral za neko zavarovalnico, in zaradi drugih prestopkov proti varnosti lastnine, obsojen v 4 mesece težke ječe. — 21-letni pek Anton K., ki je dne 2. t. m. nekemu pijanemu tovarišu ukradel zlato verižico in 30 kron gotovine, je dobil v 8 mesecev težke ječe.

Zastrupljenje s plinom. V nedeljo jutro so našli vikarja Petra Josipa Jaara, ki se je pripeljal v soboto kakor spremljevalec nadškofa v Caleozzi z Lloydovim parnikom »Bohemia« iz Aleksandrije, mrtvega v njegovem stanovanju v ulici Alice. Zdravnik, katerega so nemudoma poklicali, je zamogel le še konstatirati smrt. Vsa soba je bila polna plina. Truplo so spravili v mrtvašnico pri sv. Ani. Pokojnik je bil rodom iz Betlehema ter 44 let star.

Aretiranje. Večeraj predpoludne so na pomolu Sv. Karla aretirali zaradi nevarne pretnje 22-letnega iz Trsta izgnanega Karla Jermana.

Na delu je ponesrečil večeraj 35-letni dninar Julij Ricci, na katerega so v tovarni za olje pale vreče ter ga težko poškodovale. Spravili so ga v bolnišnico.

Najdeno. Nekdo je našel v ulici Pescheria nuova svoto denarja ter jo večeraj shranil na redarstvu.

Samomor. Večeraj jutro se je 68-letni mizar Josip Reiter usmrtil v svojem stanovanju v zagati Pondares št. 6 z nožem, s katerim se je ranil na več mestih.

Okrajna bolniška blagajna. Tekom prošlega tedna je bilo prijavljenih 347 slučajev bolezni, 323 oseb je proglašanih zdravimi, 801 jih je ostalo v zdravljenju, med poslednjimi 156 takih, ki so ponesrečili na delu. V 184 slučajih so se bolniki preglašali proti naredbam zdravnikov. Na podporah se je izplačalo tekem tedna 9030/04 kron.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 23. maja ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredb tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Giulia št. 60, hišna oprava; v ulici Michelangelo št. 7, hišna oprava; v ulici S. Silvestro št. 1, hišna oprava; v ulici S. Antonio št. 3, železna blagajna in oprema v zalogi.

Vremenski vestnik. Večeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 16.7, ob 2. uri popoldne 20.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 766.0 — Danes plima ob 4.0 predp. in ob 5.30 pop.; oseka ob 10.29 predp. in ob — popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Izpiti zrelosti na e. kr. moškem učiteljišču v Kopru pričnejo prihodnji mesec, in sicer pisni dne 11. jun. in ustmeni dne 26. junija. Maturantov je letos lepo število, kakor mnogo let ne poprej, in sicer 14 Slovencev, 2 Hrvata in 11 Italijanov.

× Potop »Ike«. V soboto se je na Reki završila pravda proti kapitanu »Ike«, Romanu Forempoherju. Poslednji je bil obsojen v štiri mesece ječe. Razsodba temelji na razlogih, da »Thyria« ni odplula pravilno ter je s tem pripomogla k nesreči. Katastrofo samo pa da je povzročil pogrešen manever Forempoherjev.

× Iz Dekani nam pišejo, da tamošnji fantje v nedeljo dne 27. maja prirede svoj običajni ples pod mlajem.

× »Prva hrvatska štedionica« v Zagrebu je določila 4500 kron v dobrodelne namene. Med obdarovanimi zavodi je tudi družba sv. Cirila in Metoda za Istro s 500 kronami. Taki pojavi bratskega sočustvovanja so v pravo tolažbo, ker nam poleg potrebne materijalne podpore prinašajo skoro še bolj potrebno moralno zaslambo ter nado, da vendar srečno prestanemo hudo krizo, v kateri se nahajamo.

× Italijanski nameni in duhovščina. Zadnja »Naša Sloga« dokazuje v daljšem članku, v kako tesni zvezi je javno delovanje duhovščine z narodnimi boji v našem Primorju. Najbolje vedo to naši — nasprotniki. Puljski list dokazuje to, ko plastično opisuje, kako Italijani le na rodoljubno duhovščino vale vso odgovornost za vsako nepristojnost, ki se je morda dogodila tu ali tam. Tudi za izgrede in nemire, ki so jih storile nepoznane osebe, katerim tudi najstrožji preiskovalni sodnik ni mogel priti na sled, mora naše svečenstvo nositi odgovornost, ker tako zahteva — laško časopisje v Primorju. Isto zahteva, da je duhovniku, ako ni italijanski stranki na uslugo, vzeti vsa politiška prava; on se ne sme brigati za napredek svojega naroda. V tem zmislu so se nasprotniki obrnili tudi do cerkvenih viših pastirjev in od teh so se nekateri — na žalost — tudi res udali takim zahtevam, in to na škodo cerkvi in narodnosti večine vernikov. Vsled tega je duhovstvo v jedni škofiji, poreško-puljski, ki je bilo nekđaj pošteno narodno, klonilo duhom. Ali še je tudi takih, ki vestno vrše svoj vzvišen poklic, brez vsacega ozira na, kaj in kako o njih govori laško novinstvo. Glede teh pa zahtevajo nasprotniki, naj jih kroti — slavna vlada! Da, e. kr. vlada da mora brzdati to »strastno« in »fanatizirano« uporno slovensko duhovščino, da bodo italijanski kolovodje mogli neovirano vršiti svojo veliko nalogo: vse na čast in slavo majke Italije! In če se ta »uporna«, »strastna«, »fanatizirana« duhovščina ne ukloni tudi pod e. kr. vlado, potem pa na vešalo žnjo!! A zakaj?! Na podlagi obtožnice, ki jo je dvignilo proti njej židov-

sko in lažiliberarno novinstvo Primorja in sicer na temelju laži in podlega obrekovanja.

Vesti iz Kranjske.

* Odlikovanje. Slovenec g. Josip Tomšič je avanziral za majorja pri artileriji; ob enem je odlikovan z vojaškim zasluznim križcem.

* Imenovanje. Okrajni komisar Oton pl. Detela je imenovan daželnovladnim tajnikom za Kranjsko.

* Umrl je v Ljubljani gosp. Anton Samuda, e. kr. višji finančni svetnik, v dobi 61 let.

* Dirka kluba slovenskih biciklistov »Ljubljana«, ki je bila napovedana za minolo nedeljo, se je preložila vsled slabega vremena, in ker niso mogli dospeti vsi zunanji dirkači, na četrtek, dne 24. t. m. — Vspored ostane nespremenjen.

* Otvoritev kopalnice in Kneippovega zdravilišča v Kamniku: se je vršila, kakor običajno, tudi letos dne 15. maja. Glede oglašanja gostov prilajajo ugodna poročila in so nekateri gosti že došli. Vodja Kneippovega zdravilišča je gosp. dr. Rudolf Waackenreiter, restavracijo pa je prevzel g. Ivan Friedl.

* Stavka na papirnici v Vevčah se nadaljuje. Zahtevi ravnateljstva, da se delavci brezpogojno vrnejo na delo, ker bi se-le tedaj bila pripravljeno začetni pogajanja, se delavci niso hoteli udati, ker po dosedanjih izkušnjah ne morejo nikakor gojiti nade, da bi ravnateljstvo po ustavljeni stavki hotelo še upoštevati kakršne koli zahteve delavcev. Zanimiva in značilna je na tej stavki posebno okolnost, da so delavci vsi samo priprosti, pridni možje, ki nimajo nikake zveze — ali jo vsaj niso imeli dosedaj — z nobeno politično, niti socijalno stranko, ter se je stavka pričela docela spontanno, vsled nedostatnih razmer in krivice, ki jih je trpelo delavstvo v vevški papirnici. Stavka se vzdržuje o vzornem redu, o čemer priča tudi okolnost, da so delavci iz svojih vrst postavili stražo okoli tovarne, da bi kaka zlobna roka nalašč kaj ne poškodovala, kar bi se potem pripisovalo delavcem na rovaš. Iz stavkujočega delavstva je odстранjen tudi vsaki pijanee. Deželni glavar je izrekel delavcem svoje priznanje na tem uzornem redu. To splošno stavko je provzročil sobesno dogodek, ko je neki pred časom ponesrečeni delavec zahteval pri ravnatelju, da se zmedene in nepravilne razmere v bolniški blagajni uredi tako, kakor zahteva zakon in ga je ravnatelj v odgovor zapodil iz službe, v kateri je po svojem ponesrečenju zaslužil po 6 K na 14 dni, ter mu odrekal vsako podporo. Detičnega delavca so tudi zaprli, ker je ravnateljstvo ovadilo istega kakor hujskača; delavstvo pa trdi enoglasno, da Bricelj ni nič hujskal ter zahteva, da istega izpustijo. Vojaštvo, poklicano na lice mesta, se je že vrnilo nazaj v mesto. Minolo nedeljo so hoteli delavci napraviti shod, a to se jim je zabranilo. Udeležili pa so se popoludne shoda »Slov. kat. delav. društva« v Ljubljani. Odposlali so vsem merodajnim činiteljem svoje zahteve, ki se docela krijejo s pravicami, kakor jih že uživajo delavci istega podjetja v Gratweinu. Delavci so povedali, kako surovo se je večkrat žnjimi postopalo ter se jih je celo dejanski žalilo. Plača je vsekako sramotna in imajo moški na dan večinoma le po 75 do 90 nč. mezde, ženske pa celo samo po 35 nč. in le tri izmed delavk služijo po 60 nč. Kazni so na dnevnem redu brez vsakega razsodišča in se najmanjša stvar kaznuje z 1 gl. globe. Plača se daje delavcem v kuvertah in se vsakemu posamičnemu odbija vsakokrat po 1 nč. To je kričeče, ker si celo s takimi malenkostmi kapitalistično podjetje nabira dobiček. Vse simpatije so torej na strani delavcev, v prvo zbok uzornega njih vedenja, a v drugo zbok skromnosti njih zahtev.

Vesti iz Štajerske.

— Za Slomšekovo slavnost. Menda ni baš slučaj, da nas Slovenec ob začetku dvajsetega stoletja, namenjenega v plemenitenja in pomirjenja sre. doletava prijetna dolžnost, proslaviti stoletna rojstna dneva dveh svojih velikinov, ki spadata pravzaprav šele v sedanji vek, namreč našega neumrlega pesnika-prvaka dr. Franceta Prešerna

ter nepozabnega Antona Martina Slomška.

Vesoljno Slovenstvo se pripravlja že na bližajoči se praznik prvo imenovanega ženija. In neodpušljiv narodni greh bi bil, ako se na dostojen način ne spomnimo tudi drugega, ki je s svojim pristno-narodnim duhom in umom navdihnil mnogoštevilne svoje brate, čegar skoro vsaka beseda je postala razmerava primerno že meso na našem narodnem telesu.

Ne osvetljivost za prestane krivice, ne publika želja po šumni demonstraciji proti nadutemu dušmaninu, temveč na edni strani že omenjena dolžna pieteta do svojega velikega sina, na drugi pa brez dvoma vsem Slovencem kakor Slovonom sploh dobrošla prilika, sestati se po dolgem času brez razlike stanu in mišljenja v rojstvenem kraju Slomšekovem, ter navzeti se znova duha vzajemnosti, ki preveva dela vseh mož slovtvenikov, katere so porodila zares klasična ponkovška tla — ti obziri vodili so peščico Slomškovih ožjih čestitelev, da prirede dne 5. avgusta na Ponikvi veliko vseslovensko slavnost v spomin stoletnice rojstva A. M. Slomška.

Zato se obrača pripravljalni odbor tako do posameznih rodoljubov, kakor do cenjenih narodnih društev ter sploh do vseh Slovencev, pozivljaje jih v imenu Slomškovih rojakov Ponkovljanov kakor tudi v imenu vseh štajarskih Slovencev, da se namerjane slavnosti udeležijo v kolikor večem in impozantnejšem številu, o kateri priliki si ne moremo kaj, da ne bi ravno izvenštajarsko Slovenstvo opozarjali na ta praznik, ki utegne, brez vsake politične barve, postati velike važnosti za narodno življenje spodnještajarskih Slovencev.

Razne vesti.

Radi prepovedanega streljanja v gozdu. Pred nedavno je izvršil neki tehnik blizu Berolina ponesrečen poskus samomora s krogeljo. Ker je čin izvršil v okraju kr. gozdarstva, obsojen je bil na 10 mark globe radi prepovedanega streljanja v gozdu!

Samomor in poskušani samomor. Brata Oton in Georgy Callmann, imetelja banke v Weimaru, ki je pa prišla v konkurs, vrgla sta se iz obupa v neko jezero na Zgornjem Bavarskem. Otona so rešili, Georgy pa je utonil.

Na ločitev tozila je v New-Yorku Lavra Simon svojega moža Petra. Po dovršeni pravdi, ki je izpadla za njo ugodno in se je razsodba glasila na ločitev, objela je lepa Američanka svojega bivšega moža, ga poljubila in mu iskreno rekla: »Z Bogom Peter! Vsemu si sam kriv in jaz sem žalostna... ko bi ti toliko ne pil, bi bilo lahko drugače.« To je moral biti pač ganljiv prizor!

Prazgodovinsko mesto. V obližju indijanske vasi Taocaltibe v Ameriki so našli prahistorično mesto, ki zavzema več sto akrov prostora. Pokrito je docela z zemljo, a kakor kažejo izkopanja, je ta najdba velikega pomena.

Brzobjavna poročila.

Iz parlamenta. DUNAJ 21. (K. B.) Dopis predsedništva zbornice poslancev naznanja prihodnjo sejo za dan 6. junija. Prva točka dnevnega reda bo proračunski provizorij.

Princ-regent Bavarski na Dunaju. DUNAJ 22. (K. B.) Princ-regent Luitpold Bavarski je danes s svojo hčerjo Terezijo prispel semkaj.

Odlikovanje grofa Goluchowskega. BEROLIN 21. (K. B.) »Reichsanzeiger« javlja, da je cesar Viljelm podelil avstro-ogerskemu ministru za vnanje stvari briljantno k redu črnega orla.

Dr. pl. Körber pred cesarjem. RUDIMPEŠTA 21. (K. B.) Cesar je danes predpoludne sprejel ministerskega predsednika Körberja. Poslednji je predpoludne obiskal ministra-predsednika pl. Szella in sicer za časa seje mornarskega odseka ogerske delegacije; oba ministra sta se posvetovala delj časa.

Nadvojvoda Ferdinand Karol na Špaujskem.

MADRID 22. (K. B.) Infantinja Marija Izabela priredi danes v čast nadvojvode Ferdinanda Karola ples. V sredo obišče nadvojvoda oranžerijo.

Vojna v južni Afriki.

Boerci napadli angleški trén. LONDON 21. (K. B.) »Reuter« javlja včeraj iz Kroonstada: Boerci so napadli na

cesti proti Lindleyu neki angleški trén ter ga prisilili, da se je ustavil.

Portugalski konzul zapusti Transvaal. MADRID 21. (K. B.) Brzobjavka lista »Patria« iz Lizbone potrjuje, da je transvaalska vlada pozvala portugalskega konzula, da zapusti deželo, a da mu je z ozirom na bolezen soproge dovolila odlog.

Kapitulacija De Weta. LONDON 21. (K. B.) »Standard« javlja včeraj iz Kroonstada, da je poveljnik De Wet ponudil lordu Robertsu, da se uda s 1000 možmi pod pogojem, da dovoli Boercem, da se vrnejo na svoja posestva. Roberts je odgovoril, da se morajo udati brezpogojno.

Boerci pred Mafekingom ujeti. LONDON 21. (K. B.) »Daily News« javlja včeraj iz Lourenzo Marqueza: Angleži so dne 17. t. m. ujeti vse Boerce okolo Mafekinga z vsemi topovi. Istega dne so Angleži zasedli Klerkops, ne da bi naleteli na odpor.

Boerci demoralizirani. LONDON 21. (K. B.) »Times« javlja iz Kroonstada dne 18. t. m.: Hitro napredovanje lorda Roberta iz Bloemfonteina v Kroonstad je Boerce popolnoma demoraliziralo. Roberts pričakuje živl, da potem odkoraka svojemu cilju nasproti.

Mesto Mafeking osvobojeno. LONDON 21. (K. B.) Današnja brzobjavka guvernerja Milnerja iz Capstadta javlja: General Berton javlja iz Taungsa, da je mesto Mafeking bilo dne 17. t. m. osvobojeno.

Spopad med Nizozemci in Portugaleci. LONDON 21. (K. B.) »Tim.« javlja včeraj iz Lourenzo Marqueza: Danes so se spopadli pomorski nizozemskega križarja »Freysland« in portugalski policisti; poslednji so rabili bodala ter ranili tri mornarje, enega med njimi težko.

Boersko odposlanstvo v Ameriki. WASHINGTON 21. (K. B.) Državni tajnik Hay je danes zasebno sprejel boersko odposlanstvo. Pogovor je trajal eno uro. Po istem so Boerci javili poročevalcem novin, da nimajo ničesa priobčiti. Senat je sklenil, da prepove boerskemu odposlanstvu vstop v zbornico, in sicer z ozirom na to, ker so odposlanci poskušali uplivati na narod, da isti pritiska na vlado. V utemeljevanju postopanja vlade je Hay opozoril, da je glasom pogodbe v Haagu v sedanjih razmerah posredovanje Zjedinjenih držav neumestno. Predsednik Mac Kinley je storil skrajne korake v dosegu miru ter je prepričan, da ni druge poti, nego da Amerikanci ostanejo nevtralni. Vse drugo bi bilo v nasprotju z dosedanjimi tradicijami in s koristjo naroda ter bi imelo nepovoljne posledice za predsednika in prebivalstvo Zjedinjenih držav.

Boerci zapuščajo Pretorijo. LONDON 22. (K. B.) »Daily Express« javlja iz Lourenzo Marqueza včerajšnjega dne: Boerci so začeli zapuščati Pretorijo. Žene in otroke pošiljajo po železnici Maekododorp na cesti v Lidenburg; tukaj se mislijo Boerci utaboriti.

Boerci ne prosijo za mir. LONDON 22. (K. B.) List »Times« je izvedel, da se ne potrjuje vest, da bi bila vlada in kraljica Viktorija prejeli od predsednika brzobjavko s prošnjo, da se sklene mir.

Trgovina in promet. **Nevročljive pošne pošiljatve.** V zmislu naredbe e. kr. trgovinskega ministerstva od 3. januarja t. l. št. 70.157 ex 1895 (Pošt. in brzobjav. naredbenik št. 7 ex 1899) so se po posebnem, e. kr. poštnemu in brzobjavnemu ravnateljstvu pridelenem odseku uradno odprle nevročljive pošne pošiljatve, katere so prejemni poštni uradi predložili tekom meseca aprila t. l.

Tem povodom se ni moglo izvedeti, kdo je oddal na pošto v priloženem zapisniku navedene, priporočene ali vrednosti obsezajoče pošiljatve.

Dotični oddajalci, ki želé, da se jim ta pisma vrnejo, so s tem vabljeni, da dokažejo svojo lastninsko pravico do njih potom dotičnega pošnega urada ali pa neposredno na podpisnem e. kr. poštnem in brzobjavnem ravnateljstvu.

V slučaju, da tekom onega leta nikdo ne dokaže lastninske pravice do teh pošiljatvev proda se njihova vsebina, v kolikor je v to prikladna, na javni dražbi ter se zaračunijo izkupljeni, v pisnih eventualno najdeni in k

poštnim nakaznicam spadajoči zneski na korist pošnega erarja. Vsebinska ostalih pošiljatvev se pa uniči.

Nevročljive pošiljatve so naslovljene: Giovanni Conte Pallaniari, Pola, Giov. e Maria Dobrila, Trst, Pharmazeut Krause, Trst, Giuseppe Cosovel, Johannesburg, August Nuger, Windischgratz, Gähoreh Beha, Budimpešta, Jakob Schreiber, Dunaj, K. u. k. Erg.-Bez.-Hauptmannschaft, Ravina, Polissene Econom, Trst, Antonio Vebar, Trst, Antonio dr. Agostini, Reka, Giovanni Fonda, Buenos-Aires, Giovanni Rassi, Trst, Contessa Elena Pò, Nervi, Giuseppe Jess, Trst, Marina Stanovich, Trst, Grafen Adamo, Trst, Aurelio Gabersig, Milan, Serafino Semenzato, Carigrad, Catarina Slezak, Dunaj, Fantia Felice, Barmen, Josefina v. Tscharsnička, Ciahocinek, Lugnani Francesco, Sant. Paolo (Brazile), Francisca Blaž, Ljubljana, Giovanni Zancovich, Pola, Oberarzt Smolin, Kobierzya. (Zvršeteh pride.)

Avstrijska vnanja trgovina v mesecu aprilu 1900.

Uvoženo je bilo skupaj blaga za 132.8 milijonov kron, t. j. za 4 milijone kron manj nego v isti dobi lanskega leta; izvoz znaša 146.2 milijonov kron, t. j. za 5.6 milijonov kron manj nego lani. Aktivum naše trgovinske bilance (višek izvoza) znaša torej 13.4 milijone kron proti aktivu v znesku 15 milijonov kron lani. — Od 1. januarja do 30. aprila 1900 je znašal uvoz 564.3 milij. K, t. j. za 20.8 milij. K več nego lani, izvoz pa 570.3 milijone K, t. j. za 1.3 milijone K manj. Trgovinska bilanca kaže torej dosedaj aktivum v znesku 6 milijonov K proti lanskemu aktivu v znesku 28.1 milij. K; torej smo letos za 22 milij. K na slabšem.

Dunajska borza dne 22. maja.

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	97.65	97.65
„ v srebru	97.25	97.25
Avstrijska renta v zlatu	115.85	116.—
„ „ „ kronah 4%	96.75	96.75
Kreditne akcije	720.50	723.75
London 10 Lsr.	242.40	242.42 1/2
20 mark	23.66	23.66
Napoleoni	19.26	19.27
100 italijanskih lir	90.40	90.45
Cikini	11.34	11.34

Trgo vinske vesti.

Budimpešta 22. Pšenica za maj K. 7.95 do 7.96 Pšenica za oktober K. 8.06 do 8.07 Rž za maj K. 7.10 nominalno. Rž za oktober K. 7.27 do 7.28 Koruza za maj K. 5.58 do 5.59. Koruza za juli K. 5.60 do 5.61 Oves za maj K. 5.10 do nominalno. Oves za oktober K. 5.30 5.31. Pšenica: ponudbe zadostne, povpraševanje zmerno, mirno. Prodaja 22.000 mst. nespremenjeno. Vreme: lepo.

Hamburg 22. Trg za kavo. Santos good average za maj 37.25, za september 38.— za december 38.75 za mare 39.25 Denar.

Havre 22. Kava Santos good average za maj 50 kg. frankov 44.50, za september 50 k. frankov 45.25.

Proti kašlju,
grlobolu, hripavosti, upadanju glasu, kataru itd.
zahtevajte vedno
Prendinijeve paštilje
Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.
Dobivajo se v škafličah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi Sv. Petra (Plaža Rosario pod ljudsko Solo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obuvanja za gospode, gospe in otroke
Pošne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odpošiljatve se pošne prasta.
Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

Zahvala

Podpisani se zahvaljujem pristrčno vsem onim blagim dobrotnikom, ki so mi v moji bedi, provzročeni po dolgi boleznih priskočili v pomoč s precejšnjo svoto.

V Barkovljah, dne 21. maja 1900.

Peter Živic

Na najvišje povaje Njegovega c. in kr. zpostol. Veličanstva.

XXXIII. c. kr. drž. loterija

za civilne dobrodelne namene v tej državni polovini.

Ta denarna loterija

ki je jedina v Avstriji zakonita dovoljena, obsega 16.514 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 410.200 kron. Glavni dobitek znaša v gotovini:

200.000 kron

Žrebanje neprekljeno dne 7. junija 1900.

Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, 1. Riemergasse 7., v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštah, brozjavah in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti gratis za kupce srečk.

Srečke se dopoljujejo poštino prosto.

C. kr. loterijska direkcija

oddelek za državne loterije.

!! Važno za vsakega !!

Razprodaja za neverjetno nizke cene: 12 krasnih komadov za samo

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaella Italia

TRST - Via Malcanton št. 1 - TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimnice in peresnice, ogledal in železnih blagajni, po cenah, da se ni bati konkurence.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII Deutshegasse, 8.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo, v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 %.

Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1.400.000. Poštuo-hran. račun št. 837.315.

Na Opčinah

je oddati v najem 2 sobi s kuhinjo brez opreme in 1 sobo z 2 posteljama. Obrniti se je do Mirka Perhaveca v Vipavi.

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
30- " " 3 1/4 %	3-mesečni " 2 1/2 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnosno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2 % na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave, Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomecu, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1 % provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih - provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, - inozemski bankovci itd. po pogodbi.

Domača obrt!

Velika zaloga raznovrstnega pohištva iz dobrega in osušenega lesa iz tovarne pohištva v Solkanu

Antona Cernigoj

se nahaja v Trstu, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. (hiša Marenci) na desni strani cerkve sv. Petra.

Svoji k svojim!

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem odprl

Novo podružnico

svoje trgovine z jestvinami

in sicer v ulici Farneto št. 8. V zalogi imam vsakovrstne moke, riž, sladkor, kavo in vsega česar potrebuje hišna gospodinja. V vbilni obisk se topla priporoča z vsem spoštovanjem udani

Alojz Vesel.

SAUNIG & DEKLEVA

GORICA - ulica Municipio 1. - GORICA

(Mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16.)

imata v zalogi na dobroti in trpežnosti neprekljive šivalne stroje „**PFAFF**“, kakor tudi raznovrstne druge stroje za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in stroje za umetno vezanje (Strickerei); nadalje velik izbor dvokoles iz prvih avstrijskih in inozemskih tovarni in sicer od 90 gld. naprej.

Vsaka konkurenca nemogoča!

Se topla priporočata z odličnim spotovanjem udana

Saunig & Dekleva.

Carl Greinitz Neffen

Na Corsu šte. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč

peči in štedilna ognjišča

kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.

Dr. Rosa Balsam Praško domače zdravilo

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo vzbuja slast in odvaja lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

je staro, najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 nvč., po pošti 6 nvč. več.

Svarilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postavno položeno varstveno znamko.

Glavna zaloga:

Lekarna B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“

Praga, Malastran, ogel Sporerjeve ulice.

Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si nakopje želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, z življenjem pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr.

Želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljenje ali zasliženje

priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To zdravilo je znano

prebavno in kričistilno sredstvo

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom, jači in oživlja cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čistilo. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti in krvnih ceveh, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki provzročajo bolezni in deluje uspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: glavobol, riganje, razvica, napanjanje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgotrajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjajo se čisto že po enkratnem pitju tega vina.

Zapiranje človeške potrebe bitje srca, napanje in tudi strmenje krvi v jetrah, vrnici in sistemu vratnih živec (haemorrhoidne bolečine), odstranjajo se z zeliščnim vinom hitro in voljno. Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca in črev z lahkim čistilom človeka vse ničvredne tvarine.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabiljenje

navadne posledice slabe prebave, pomankljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter.

Pri popolnem pomanjkanju volje do jedi, pod nervoznem zbeganjem in otožnostjo kakor tudi pogosti glavoboli in napanje provzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbujajo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, povspetuje in izboljšuje tvarjenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje. To dokazujejo mnogostevna priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 gld. 50 nvč. in 2 gld. v lekarnah v Trstu, Sežani, Miljah, Kopru, Izoli, Piranu, Trzinu, Ogleju, Cervinjanu, Ronkah, Vipavi, Ajdovščini, Postojni, Gradišči, Krminu, Gorici, Umagu, Bujahu, Buzetu, Opatiji, na Reki, Krku, Cresu, Malem Lošnju, Labinju, Pazinu, Motovunu, Vizinadi, Staremgradu, Poreču, Rovinju, Vodnjaju, Pulju, Portogruaru, Trevižu, Vidmu, Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celem Avstro-Ogerskem in sosednih deželah.

Tudi razpošiljajo: lekarne v Trstu Piazza grande št. 3 Via Nuova št. 27 in Via del Pasco po 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogerske poštine in zaboja prosto.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahteva naj se izrečn Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Moje zeliščno vino ni nikaka skrivnost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega špirta 100,0, glicerina 100,0, rudečega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črešnjevca soka 320,0, mane 30,0, koprive, jagneža, omanovih korenin, ameriškega lapuha, lečanovih in kolmeznih korenin vsacega po 10,0. Te tvarine naj se pomešajo.

Prva tržaška tovarna

aparator za napravljanje plina acetilena

premovana se srebrno kolajno na mejnarodni razstavi v Budimpešti 1899.

tvrške ROCCO & C. v ulici Sanità št. 9.

Autorizovani instala terji plina, vode in plina acetilen.

Aparat na acetilne od Josipa Rocca, patentiran v Avstro-Ogerski je absolutno najbolj praktičen in gotov, lahko rabljiv, ne eksplozira, vsprejet od različnih zavovalnih društev. Vsprejemajo se vsakovrstne kompletne naprave za hiše, restavracije, gledališča in mesta pod najugodnejšimi pogoji

Velika zaloga najboljšega apnenega kislica, katerega kilogram daje 300 litr. plina.

Velik izbor svetilnic in pripadkov za razsvetljavo.

SPECIJALITETA: CESTNE SVETILNICE „ACETILEN“

na 1 ali 2 plamena brez dovoda plina (priprave za dvorce [vile], kijoske in mala mesta).

Vsprejemajo se dela za instalacije in popraviljanje vodovodov.

Pisarna in zaloga ulici Sanità št. 11. Delavnice v ulici S. Giorgio

Uhod Via Porporella) Ceniki in prospekti brezplačno in franko.

V najem

se odda v ulici Eremo št. 574. cela hiša obstoječa iz kuhinje in treh sob ali pa 2 kuhinji in 2 sobi. Hiša je oddaljena 10 minut od kampanje Segre. Ponudbe pod »Terezina« na upravnem listu.

Zaloga oglja in drv

je na prodaj. Zaloga je na dobrem kraju mesta in ima mnogo odjemalcev. Lastnika pove upravnistvo tega lista.